

Nationaal Hitteplan voor Dieren

Manifest aan het ministerie van LNV

18 september 2020

Dit jaar hebben al tientallen miljoenen dieren in de veehouderij last gehad van hittestress. Dit gigantische probleem verdient een adequate aanpak. Voor alle dieren, van geboorte tot slacht. Door de opwarming van de aarde worden de zomers in Nederland alsmaar heter. Het zou niet meer dan logisch zijn als de wet- en regelgeving voor de vee-industrie zich hierop zou aanpassen. Daarom bieden wij u tien actiepunten aan, die wij noodzakelijk achten om de dieren te kunnen beschermen.

1. Geen transport vanaf 30 graden

Eerder deze zomer introduceerde u het vernieuwde 'Nationaal plan voor veetransport bij extreme temperaturen'. Hierin verbiedt u transport van dieren boven 35 graden Celsius. Deze temperatuurgrens vinden wij ronduit onverantwoord. Alle wetenschappelijke studies naar hittestress laten zien dat een buitentemperatuur van 35 graden – waarbij het in de vrachtwagen nog warmen kan zijn – veel te hoog is. In de Tweede Kamer gaf u zelf al aan dat al vanaf 30 graden de sterfte bij dieren op transportflink oploopt. Wij vragen u om de wetgeving te doen aansluiten bij deze bevindingen en om bij vrachtwagens geen binnentemperaturen hoger dan 30 graden toe te staan.

2. Meer inspecties

De marginale regels die worden opgelegd aan de vee-industrie worden vaak niet goed nageleefd. Zo bleek in 2019 bijna 20 procent van het transport op hete dagen niet op orde te zijn. De NVWA – de autoriteit die het dierenwelzijn in de gehele keten zou moeten waarborgen – is jarenlang uitgehold, met als gevolg te weinig budget en onvoldoende menskracht. Ter illustratie: tijdens de recente hittegolf hadden wij contact met tientallen mensen die bij de NVWA een melding deden van hittestress. Correspondentie met deze melders heeft ons geleerd dat een groot deel van de meldingen bij de NVWA geen vervolg krijgt. U kunt de NVWA meer menskracht en meer slagkracht geven.

3. Verplichte schaduwplek

Dieren moeten worden beschermd tegen extreme weersomstandigheden, zoals hitte en kou. Dat staat in het 'Besluit houders van dieren'. Toch gebeurt dit nu niet en staan er – ook op hete dagen – vele duizenden schapen, koeien en paarden zonder enige bescherming in de brandende zon. Eerder deze zomer lieten wij met

een steekproef zien dat driekwart van de schapen in Noord-Holland bij extreme hitte geen schaduwplek hadden. Ook ontvingen wij via ons Meldpunt Hittestress vanuit het hele land meer dan 400 meldingen over dieren zonder schaduwplek tijdens hete dagen. Daarom vragen we u om de wet te handhaven en ervoor te zorgen dat alle dieren toegang hebben tot een schaduwplek.

4. Meer bomen

Bomen en zonnepanelen zijn de meest duurzame oplossingen om schaduw te bieden aan dieren in de wei. Toch zijn deze er nu veel te weinig; onder andere doordat regelgeving het plaatsen ervan op veel plekken bemoeilijkt. U kunt de aanplant van bomen en het plaatsen van zonnepanelen stimuleren. Dit is goed voor natuur en milieu en zorgt ervoor dat dieren met weidegang straks een schaduwplek hebben.

5. 's Nachts weiden

Op warme dagen hebben koeien de voorkeur om overdag in de stal te staan, beschermd tegen directe zonnestraling. 's Nachts koelt het buiten echter sneller af dan binnen. Als koeien de mogelijkheid hebben, zoeken ze daarom op warme dagen 's nachts de wei op. U bent voornemens om het aantal weidegang-uren in Nederland te verhogen. Besteedt dan ook vooral aandacht aan de nachtelijke weidegang. Zo waarborgt u het welzijn van koeien en realiseert u tegelijkertijd een reductie van de stikstofuitstoot.

6. Koele stallen

Aanpassingen aan de stal om de hitte buiten te houden zijn essentieel, maar niet verplicht. Veel bedrijven zijn simpelweg niet voorbereid op een hittegolf. Maatregelen zoals geïsoleerde of witte daken, en sterke ventilatiesystemen moeten worden gestimuleerd of verplicht worden gesteld. Belangrijk is dat deze verkoelende maatregelen duurzaam zijn, om op de lange termijn te voorkomen dat de hittestress alleen maar erger wordt vanwege klimaatverandering.

7. Naleving wetgeving stalklimaat

Er bestaat wetgeving over het klimaat in de stal, maar deze wordt niet nageleefd. Voor pluimveestallen schrijft de wet voor dat het binnen niet meer dan 3 graden warmer mag zijn dan buiten, indien het buiten in de schaduw warmer is dan 30 graden. Wij betwijfelen of hierop wordt gehandhaafd. Maar zelfs als dit wel het geval zou zijn, beschermt de huidige regelgeving de dieren onvoldoende. Zo kan een binnentemperatuur van 41 graden (bij een buitentemperatuur van 38 graden) dodelijk zijn. Er is heldere en effectieve wetgeving nodig waarop wordt gehandhaafd, die aangeeft waaraan een stal moet voldoen en hoe heet het binnen maximaal mag worden.

8. Lagere stalbezetting

Uit de praktijk blijkt dat technische oplossingen bij extreme hitte vaak niet volstaan om stallen voldoende te koelen. Een effectieve maatregel is om 's zomers minder dieren in de stal te plaatsen. In de Tweede Kamer gaf u aan dat u niet de wettelijke mogelijkheid heeft om productiebeperkende maatregelen op te leggen. Onzes inziens kunt u echter een lagere stalbezetting vereisen om zo andere uitgangspunten van de wet te handhaven. Zo mag de temperatuur in de stal volgens de wet niet schadelijk zijn voor het dier. De meeste vleeskuikens worden in Nederland gehouden bij een dichtheid van 42 kg/m². De ideale staltemperatuur bij deze dichtheid is maximaal 17 graden Celsius, wat op hete zomerdagen onmogelijk gerealiseerd kan worden. U kunt er bijvoorbeeld voor kiezen om gedurende warme perioden de mogelijkheid voor bezettingsdichtheden hoger dan 33 kg/m² in te trekken, omdat het welzijn van de dieren dan niet kan worden gewaarborgd. U bent bij uitstek in de positie om dit te bewerkstelligen.

9. Geen overproductieve rassen

Dieren die worden gehouden volgens erkende dierenwelzijnskeurmerken, zoals Beter Leven en Biologisch, krijgen meer leefruimte, zijn van een robuuster ras en zijn minder productief. Dit zorgt ervoor dat de dieren minder gevoelig zijn voor hittestress. U kunt de transitie naar deze diervriendelijkere systemen stimuleren. Ook kunt u overproductieve rassen wettelijk verbieden.

10. Sterftecijfers openbaar

Dood gaan door hittestress is een afschuwelijke lijdensweg waartegen dieren beschermd moeten worden. We weten dat er jaarlijks vele duizenden dieren aan bezwijken, maar hoeveel het er precies zijn, blijft tot op heden een goed bewaard geheim. U kunt deze cijfers opvragen bij Rendac en openbaar maken. Ook heeft de NVWA gegevens over het aantal dieren dat is gestorven tijdens transport. Wij verzoeken u om deze sterftecijfers door hittestress – op de boerderij en op transport – jaarlijks openbaar te maken.